CULTURA · LLETRES

Pere Lluís Font: “A mi el model irlandès no em serveix. Si em prenen la llengua, ja els ho dono tot”

El filòsof Pere Lluís Font ha estat reconegut amb el 57è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

idealista

ara ja pots signar
el teu contracte
de lloguer digital

17.05.2025 - 21:40 | Actualització: 02.06.2025 - 19:59

El 2 de juny, **Pere Lluís Font** (Pujalt, Pallars Sobirà, 1934) rebrà el 57è Premi d’Honor de les Lletres. Filòsof, teòleg, professor d’història de la filosofia i de filosofia de la religió, traductor... El jurat va decidir de reconèixer-lo, per unanimitat, “per la seva contribució en el camp de la filosofia en llengua catalana; perquè ha estat editor i potenciador de la filosofia en català i perquè en el camp de la traducció ha portat a la nostra llengua la filosofia més important d’àmbit europeu”. En va destacar, a més, “la tasca en el terreny acadèmic, contribuint a l'ensenyament filosòfic en català a les noves generacions", cosa que "representa la baula de la filosofia catalana de l'escola de Barcelona, estroncada durant la guerra civil". L'anem a veure a casa seva, a Sabadell (Vallès Occidental), on ens rep al despatx, ben a prop dels volums de **Michel de Montaigne, René Descartes i Blaise Pascal**, assegut entre un fragment de l'*Escola d'Atenes* del pintor **Rafael**, al·legoria de la filosofia, i una marededeu, símbol del cristianisme.

FREEDAMM
TOSTADA
CERVEZA SIN ALCOHOL
NON-ALCOHOLIC LAGER BEER
0,0
Freedamm en recomana el consum responsable.

Ads by FatChilli

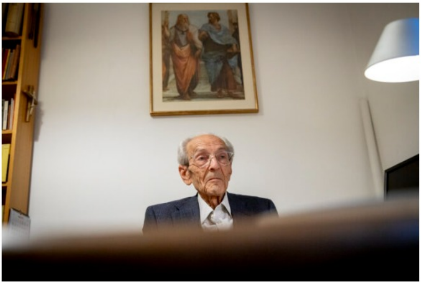

—Em sembla curiós, si m'ho permeteu, que sigueu el primer filòsof distingit amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes…

—Suposo que és pura casualitat. Potser perquè la filosofia no té gaire cartell, diguem.

—Us han atorgat el guardó per la vostra contribució al camp de la filosofia en llengua catalana. Quina importància ha tingut en la vostra vida?

—Sóc un maniàtic de la llengua. Crec que la llengua és una cosa molt

Ads by Fat

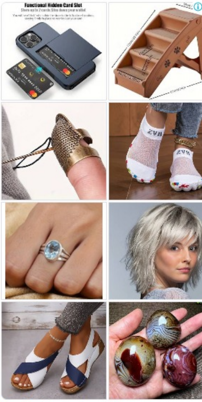

Ofertas increíbles
Temu
Ads by Fat

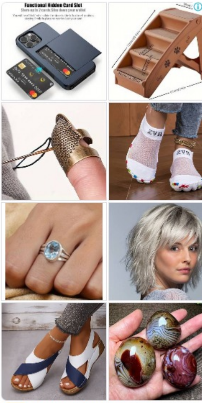

Ofertas increíbles
Temu
Ads by Fat

important, que ens marca molt. A cadascun de nosaltres, la llengua condiciona, possibilita i limita el pensament, de manera que segons els recursos verbals que tinguem, el nostre pensament no serà el mateix. No pensa exactament igual una persona de llengua francesa, que de llengua alemanya, que de llengua italiana, que de llengua espanyola, castellana, anglesa… La llengua és una realitat d'una profunditat antropològica molt rellevant.

—Com es pensa en llengua catalana?
—No sé si tinc resposta a aquesta pregunta. Els catalans, doncs, som com som i tenim la llengua que tenim. N'hi ha que diuen que són bilingües, però més aviat són diglòssics. Els bilingües em semblen una mica com els ambidextres, que probablement són, diguem-ne, persones mal lateralitzades, o que se'ls ha reprimit d'utilitzar sobretot l'esquerra, perquè tocava fer-ho amb la dreta, etcètera.

MOLLÓ
PRATS DE MOLLÓ

APLEC
CULTURA
NACIONAL

VINE A LA FESTA

5 I 6 DE JULIOL

Música, gegants, llibres,
dinar popular, artesania i +

www.casamacia.cat

CasaMacià

Ads by FatChilli

—Què us ha ensenyat la traducció?
—M'ha fet prendre consciència precisament de la dependència que té el pensament de la llengua. Una traducció ha de ser fidel al contingut, buidant el que s'ha dit en una llengua a una altra llengua.

—Us fa patir la llengua?
—No les tinc totes… Abans es deia que el 60% dels habitants de Catalunya, de la Catalunya estricta, parlaven català. Ara ja és només el 30%. Aquesta reculada és espectacular. I a mi no em serveix l'esquema irlandès de residualització lingüística. Els irlandesos tenen independència política però perdent la llengua. A mi si em prenen la llengua, ja els ho dono tot.

—Una llengua que es vulgui viva i de prestigi ha de tenir els clàssics traduïts?
—Una llengua que encara no s'hagi exercitat en la filosofia, encara és una llengua truncada. És una llengua que no alimenta tota una cultura. Sense filosofia, a la llengua li falta alguna cosa important. I, sobre això, la cultura catalana té moltes dificultats, perquè té una tradició filosòfica pobreta, sobretot a l'època moderna. Durant l'edat mitjana, Catalunya era globalment una potència cultural i Ramon Llull és el primer gran escriptor europeu que va fer filosofia i teologia

en llengua vernacla, que va escriure les seves obres més importants en català, i no en llatí ni en àrab ni en grec, que eren les llengües prestigioses del pensament.

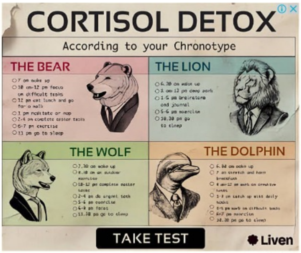

Ads by FatChilli

—La tradició filosòfica catalana té a veure amb la història del país?

—És clar. Catalunya va ser una petita potència cultural, amb Llull, Arnau de Vilanova, Ramon Sibiuda, però al segle XVI Felip II va posar duanes al pensament europeu. Per tant, Catalunya, dins la península ibèrica, va quedar desconnectada d'Europa. El ritme del pensament filosòfic a Catalunya correspon al ritme de la situació política. Es va començar a normalitzar a començament del segle XX, amb la Segona República, però després amb el franquisme va tornar enrere. Durant el franquisme, jo havia de fer les classes en castellà, però tenia espies a classe. Un dia em vaig trobar tots els bidells molt interessants en Parmènides i Heràclit...

—Heu ensenyat durant anys història de la filosofia. Per què és important conèixer la història de la filosofia?

—Tinc assimilada una idea d'un professor francès que va ser el mestre dels meus mestres, i que deia que la història de la filosofia és el laboratori del filòsof. Jo he treballat en aquest laboratori durant tota la meva vida i és una delícia. No és el lloc del confort intel·lectual, perquè no hi trobes respostes acomodatícies. Perquè uns diuen naps i els altres cols, però tots, tant si diuen naps com si diuen cols, troben en el teu interior alguna complicitat. I, per tant, tens la impressió que dialogues amb els esperits més lúcids i més intel·ligents que hi ha hagut en el passat. I això és extraordinari. La història de la filosofia no és el lloc del confort intel·lectual, però sí que és el lloc d'un cert plaer intel·lectual.

Dekobo Swimming Pool Covers
Increase the temperature of your pool between 5 to 7 °C and save energy and chemicals.
Dekobo Spain S.L. Open >
Ads by FatChilli

—Us sentiu més historiador que pròpiament filòsof?
—Aquesta em sembla que és una falsa distinció. Un historiador de la filosofia, llevat que tracti de la història de la filosofia, només per fer turisme intel·lectual, fa filosofia fent història de la filosofia. I filosofia no se'n pot fer sense tenir en compte precisament la història de la filosofia. Perquè, com es fa la filosofia? Són els grans mestres del passat els que t'ho ensenyen.

—I tot filòsof ha de ser un historiador de la filosofia?
—Si no professionalment, almenys ha de ser algú que estigui prou familiaritzat amb alguns dels grans autors de la història de la filosofia. Dic amb alguns perquè no es pot estar familiaritzat amb tots, perquè n'hi ha molts. Però almenys amb alguns dels més importants. De fet, amb un gairebé n'hi hauria prou perquè cada un dels grans filòsofs ho ha dit gairebé tot, però cadascun a la seva manera .

—Repassant la vostra vida, descobrim que vau néixer a Pujalt, al Pallars Sobirà, l'any 1934. Teníeu dos anys quan va esclatar la guerra.
—Jo tinc record de la guerra. Recordo, per exemple, quan passaven els avions, que no sé si eren dels uns o dels altres. Anàvem a un refugi al poble i, entreobrint la porta, els adults que hi havia allà deien: "Són

els rojos?” I jo deia, però si no ho són pas, de rojos, aquests avions! O bé el dia que es va acabar la guerra, quan un veí del poble, des del balcó de casa seva, ho va explicar al meu pare, que era al balcó de casa nostra. També recordo el lloc on es van cremar les imatges i la roba de l’església. Al meu poble hi ha una història curiosa: la FAI va destruir l’església i al seu lloc hi va construir una escola, que no n’hi havia. Tot un símbol de la relació entre religió i cultura. I, en fer-la, van eixamplar el carrer, que si no avui no hi podrien entrar els cotxes.

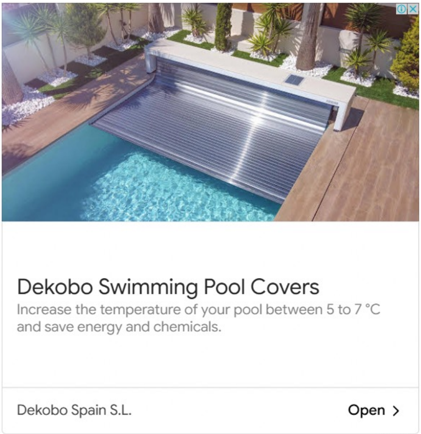

Dekobo Swimming Pool Covers
Increase the temperature of your pool between 5 to 7 °C and save energy and chemicals.
Dekobo Spain S.L.
Open ›
Ads by FatChilli

—A dotze anys vau entrar al seminari de la Seu d’Urgell...
—Els xics de casa pobra, i és el meu cas, pràcticament no tenien altre mitjà de culturitzar-se que anar al seminari. Però jo hi vaig anar amb la convicció de voler ser capellà. Després vaig olorar idees renovadores, cristianes però diferents de les que m’oferien al seminari, i vaig plegar. Em vaig autoexiliar a França, vaig estudiar filosofia a la universitat pública i, com que de l’època del seminari m’havia quedat el cuc de la teologia, vaig voler estudiar teologia. Per

tant, després em vaig llicenciar en teologia a l'Institut Catòlic de Tolosa, que era on hi havia una facultat de teologia petita, però relativament pluralista, relativament variada. Allà vaig fer la teologia i vaig intentar repensar el cristianisme a partir de la filosofia moderna que duia a la motxilla, que havia après a la universitat pública. Així em vaig convertir en el laic llicenciat en teologia més antic de Catalunya. De fet, a l'Institut Catòlic de Tolosa era l'únic laic, perquè només s'hi educaven frares i capellans.

—En algun moment us heu penedit de no haver acabat essent sacerdot?
—La veritat és que vaig estar uns quants anys abans de renunciar totalment a fer-me capellà, perquè quan deia que havia olorat idees renovadores a la Seu el bisbe va decidir d'enviar-me un any a la Universitat Gregoriana de Roma. A Roma no em va passar allò que diuen de "Roma veduta, fede perduta", però vaig tenir uns professors tan tradicionals i arcaics que encara em van convèncer més d'anar a veure el bisbe i dir-li que no em veia amb cor de continuar per aquell camí per a ser capellà, que hi havia moltes maneres de ser cristià al món i que jo miraria de seguir el meu camí. Això és el que he fet. Quan vaig tornar a Catalunya vaig venir amb unes idees que havia adquirit a França, on, d'altra banda, vaig viure l'època daurada dels anomenats intel·lectuals catòlics francesos. Aquestes idees m'han acompanyat sempre, les he contrastades amb la vida i han aguantat. Una prova que devien ser encertades.

—Aquesta època de formació coincideix amb la preparació de l'*aggiornamento* del concili Vaticà II?
—Vaig viure el concili Vaticà II com una mena de *revival*, d'alguna manera, a allò que havia viscut. Com una mena de *déjà-vu*. M'ho vaig passar molt bé amb el concili, perquè hi vaig retrobar unes coses en què, en certa manera, ja havia entrat i, per tant, vaig veure que aquest era el camí.

—Fou com si l'església se sincronitzés amb vós?
—Dit així potser seria un disbarat. Però és que l'església és molt vella, té dos mil anys, i hi ha hagut una mica de tot. La història de l'Església Catòlica no és una història brillant, hi ha moltes coses que fan vergonya. Ara es critica molt l'església per coses que són realment molt grosses i molt penoses; la pederàstia, per exemple. Però potser, després de tot, l'església no havia estat mai tan bé com ara. Tot i el passiu que té, l'actiu és el fet d'haver possibilitat la transmissió del missatge de Jesús, que és la part essencial del cristianisme.

Dekobo Swimming Pool Covers

Increase the temperature of your pool between 5 to 7 °C and save energy and chemicals.

Dekobo Spain S.L. Open ›

Ads by FatChilli

—Acabem de viure l'elecció d'un nou papa, Lleó XIV. Vós n'heu coneguts uns quants, de sants pares…

—N'he conegut uns quants. I per mi n'hi ha un que és el gran referent, que és el papa bo, Joan XXIII, un home que tenia una teologia molt tradicional, però confiava en Déu i en la gent, i es va arriscar a una cosa que ningú no sabia com acabaria, que era convocar un concili per discutir les grans qüestions i l'orientació de l'església. El concili Vaticà II no va renovar gaire la doctrina, però sí que va renovar coses molt importants. Per exemple, s'hi va proclamar la bondat dels drets humans, la tolerància, la llibertat religiosa… que havien estat condemnades al Syllabus, de Pius IX.

—La relació entre el cristianisme i la filosofia moderna ha estat el vostre afany vital?

—A Occident, la sort del cristianisme va lligada a la possibilitat d'aclimatar-se a la modernitat. A la modernitat, com en totes les èpoques, hi ha el que és bo, el que és no tan bo i el que és dolent, és com una trena, en diferents ramals, alguns dels quals porten a la mort de Déu, però altres no. Per això dic, que hi ha una dimensió transversal de la modernitat que em sembla assumible i compatible amb el cristianisme. Per això el gran retret que em sembla que es pot fer a l'Església Catòlica a l'època moderna és no haver sabut dialogar amb les idees modernes a mesura que anaven apareixent. Això va fer girar d'esquena els pensadors moderns respecte de l'església.

—Montaigne, Descartes i Pascal són els filòsofs que més companyia us han fet?

—És una tríada que vaig descobrir a França i em sembla que són tres mestres de pensament inseparables i molt diferents entre ells, però que tenen en comú que fan una filosofia molt lliure i sense maquillatge. És a dir, sense retòrica, sense entonació, sense aquest acomplexament davant la ciència que sovint té la filosofia. Per mi, són tres pensadors exemplars. Montaigne és com un jardí d'idees, i d'aquestes idees van poder sortir Descartes i Pascal.

—Heu estat durant quatre dècades professor universitari...

—Cinc anys a la Universitat de Barcelona i trenta-sis a l'Autònoma. Vaig entrar a la UB el curs 63-64, per explicar la història de la filosofia antiga. I no en sabia gaire, de la història de la filosofia antiga, perquè ningú no me l'havia explicada gaire bé. Però no hi ha manera més eficaç d'aprendre una cosa que haver-la d'ensenyar i tenir la consciència que els alumnes no els pots ensarronar. Quan l'any 1968 es va crear la Universitat Autònoma de Barcelona em van proposar d'anar-hi. I a bodes em convides, hi vaig anar i vaig estar-hi fins que em vaig jubilar, l'any 2004. Passa que no he estat mai carrerista, he estat una persona administrativament una mica marginal, perquè he tingut les meves prioritats.

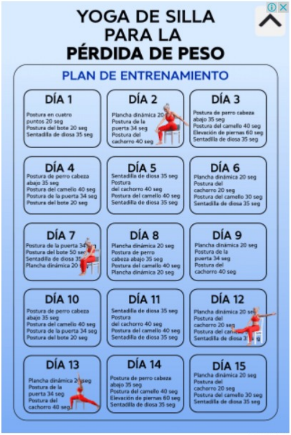

YOGA DE SILLA
PARA LA
PÉRDIDA DE PESO

PLAN DE ENTRENAMIENTO

DÍA 1
Postura en cuatro puntos 20 seg
Postura del bote 20 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 2
Plancha dinámica 20
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 3
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Elevación de piernas 60 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 4
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del bote 20 seg

DÍA 5
Sentadilla de diosa 35 seg
Postura del cachorro 40 seg
Postura del camello 40 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 6
Plancha dinámica 20 seg
Postura del cachorro 20 seg
Postura del camello 30 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 7
Postura de la puerta 34
Postura del bote 50 se
Sentadilla de diosa 35
Plancha dinámica 20

DÍA 8
Plancha dinámica 20 seg
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Plancha dinámica 20 seg

DÍA 9
Plancha dinámica 20 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 10
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del bote 20 seg

DÍA 11
Sentadilla de diosa 35 seg
Postura del cachorro 40 seg
Postura del camello 40 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 12
Plancha dinámica 20 se
Postura del cachorro 20 seg
Postura del ca
Sentadilla de diosa 3

DÍA 13
Plancha dinámica 2 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 14
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Elevación de piernas 60 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 15
Plancha dinámica 20 seg
Postura del cachorro 20 seg
Postura del camello 30 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

Ads by FatChilli

—Una de les vostres grans contribucions al país és la col·lecció de traduccions de clàssics de la filosofia. Què va significar?

—És una col·lecció que va començar a l'editorial Laia, on quan, havíem publicat quaranta o cinquanta títols, l'administrador va desaparèixer i es va endur la caixa de l'editorial. Vam continuar a Edicions 62, on ens vam entendre molt fàcilment amb Josep Maria Castellet, que n'era el director literari. I quan es va jubilar van començar els problemes. Era un projecte molt ambiciós. Al principi teníem previst de fer-ne cent cinquanta volums i en van acabar sortint noranta-set. Uns francament bons, per la traducció i per la introducció, uns altres de mitjans i algun de francament dolent.

—Acabeu de publicar els *Poemes* de Joan de la Creu en català. D'on surt aquest projecte?
—És un llibret que em feia una certa il·lusió, però que té la seva història. El 90% de la traducció data de fa més de trenta anys. Els meus amics carmelites van fer una traducció del càntic espiritual de Joan de la Creu amb un criteri literari desafortunat. I el van fer malbé. Perquè si no es respecta la música es perd la meitat del poema. Vaig pensar que havia de provar de fer-ho, va semblar que sonava bé, però vaig deixar-ho en un calaix durant trenta anys. Fins que un bon dia els vaig recuperar, els vaig acabar, i els vaig ensenyar a l'editor Ignasi Moreta, de Fragmenta, que em va dir que ho volia editar. I això que ell no publica coses traduïdes del castellà, amb raó, perquè no hi ha cap català que no tingui accés directe al castellà, però ha fet una excepció amb els *Exercicis espirituals* de sant Ignasi de Loiola i amb els *Poemes* de sant Joan de la Creu. A mi em sembla que poder contribuir a anostrar, que és una paraula molt bonica, a fer nostra, una obra que té un valor universal, doncs mira, és una mena de valor afegit.

—Teniu cap llibre en previsió?
—Vaig acabant un llibre que vull titular *Filosofia al natural*, i que sortirà abans de l'estiu. I buido una trentena de dietaris sense data i potser en sortirà alguna cosa. Hi ha gent que em demana que escrigui unes memòries, però no sé si ho podré fer i si ho voldré fer. Els anys pesen i la meva salut està molt tocada. Dissimulo com puc, però els anys pesen. L'edat fatídica dels noranta no perdona. Fins ara només em semblaven vells els que ho eren més que jo, però ara estic definitivament al club dels vells.

YOGA DE SILLA
PARA LA
PÉRDIDA DE PESO

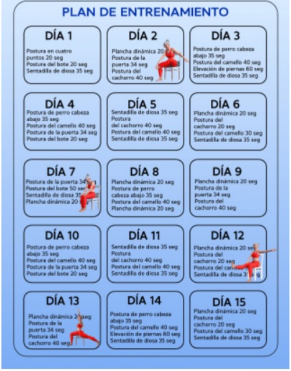

PLAN DE ENTRENAMIENTO

DÍA 1
Postura en cuatro puntos 20 seg
Postura del bote 20 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 2
Plancha dinámica 20
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 3
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Elevación de piernas 60 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 4
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del bote 20 seg

DÍA 5
Sentadilla de diosa 35 seg
Postura del cachorro 40 seg
Postura del camello 40 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 6
Plancha dinámica 20 seg
Postura del cachorro 20 seg
Postura del camello 30 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 7
Postura de la puerta 34
Postura del bote 50 se
Sentadilla de diosa 35
Plancha dinámica 20

DÍA 8
Plancha dinámica 20 seg
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Plancha dinámica 20 seg

DÍA 9
Plancha dinámica 20 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 10
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del bote 20 seg

DÍA 11
Sentadilla de diosa 35 seg
Postura del cachorro 40 seg
Postura del camello 40 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 12
Plancha dinámica 20 se
Postura del cachorro 20 seg
Postura del ca
Sentadilla de diosa 3

DÍA 13
Plancha dinámica 2 seg
Postura de la puerta 34 seg
Postura del cachorro 40 seg

DÍA 14
Postura de perro cabeza abajo 35 seg
Postura del camello 40 seg
Elevación de piernas 60 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

DÍA 15
Plancha dinámica 20 seg
Postura del cachorro 20 seg
Postura del camello 30 seg
Sentadilla de diosa 35 seg

Ads by FatChilli

—Heu pensat què direu en l'acte de lliurament del Premi d'Honor?

—Segurament que hi ha coses que he dit altres vegades, però és el meu discurs i ja està. Començant per dir que sóc conscient del que té d'aleatori un premi així. El primer que un pensa és per què jo i no aquest, perquè afortunadament el país té bons candidats. I bé, m'ha tocat a mi. Estic molt content, però comporta un enrenou que no et pots imaginar.